

ව්‍යුත් ගෝලීය වෙළඳ යුද්ධිය උත්සන්න කරයි

Trump escalates global trade war

නික් බ්‍රිතිස් විසිනි

2019 දෙසැම්බර් 4

ලි සීලය, ආර්ථන්ටිනාව සහ ප්‍රන්සය යන රටවලට පහත දෙමින් එක්සත් ජනපද ජනාධිපති ව්‍යුත්, සිය වෙළඳ යුද්ධියේ වැඩ පිළිවෙළ වෙශවත් කරමින් විනය සමග “පලමු අදියලේ” වෙළඳ ගිවිසුමක් අක්සත් කිරීමට තමා ඉක්මන් නොවන බව කියා සිටියේය. බොලර් බිලියන 156ක් වන වින පාරිභෝගික හාන්ච සඳහා දෙසැම්බර් 15 වන දිනට ආසන්නව, නව තීරුබදු පැනවීම මේ අනුව වඩා නියත බවක් පෙන්වයි.

මේ වසරේ විනය සමග අවසන් ගිවිසුමකට එලඹීමට ඔහු අපේක්ෂා කරනවාදැයි වාර්තාකරුවෙකු විමසු වට ව්‍යුත්, රයේ ලන්ඩනයේදී එසේ අදහස් දැක්වීමෙන් පසුව, වෙළඳ දිනය තුළදී බිඩි ජේස් දරුණකය ඒකක 457 න් පහත වැටුනි. ද්‍රව්‍ය අවසානයේදී එය දරුණක 280ක පහත අගයක් පෙන්නුම් කළ ඇතර අනෙකත් කොටස් වෙළඳපාලවල ද පහත වැටුමක් සටහන් විය.

ප්‍රශ්නයකට පිළිතුරු දෙමින් ව්‍යුත් මෙසේ පැවසිය: “මට අවසාන දිනයක් නොමැත. වින ගිවිසුම සඳහා [2020 නොවැම්බරයේ] මැතිවරනයෙන් පසුව සලකා බැලීමට මා කැමතිය.”

ව්‍යුත්ගේ අදහස් දැක්වීමෙන් පසුව සීඩන්සේසි ව්‍යාපාරික නාලිකාව සමග අදහස් දක්වමින් වාතින් ලේකම් විළ්බඳ රෝස් කියා සිටියේ, මේ මස මැයි හාය වන විට කිසිදු එකතාවක් ඇතිකර ගැනීමට නොහැකි ව්‍යවහාරක්, විනයෙන් ආනයනය කරන පාරිභෝගික හාන්ච පරායාසයක් සඳහා තීරුබදු පැනවීමේ සැලසුම සමග එක්සත් ජනපදය ඉදිරියට යන බවයි.

පුදුම සහගත විවිටර පනිවුඩායක් නිකුත් කරමින් ව්‍යුත් කියා සිටියේ, 2018 දී වානේ සහ ඇශ්‍රුමිනියම් ආනයනය සඳහා පනවා ඇති තීරුබදු වින් ආර්ථන්ටිනාව සහ බුසීලය නිධනස් කර තිබුනාත් එය ආපසු හරවන බවය. එම රටවල මුදලේ “දැවැන්ත අවප්‍රමානය” ඇමරිකානු ගොවීන්ට හානිකරවූ බව ව්‍යුත් සඳහන් කළේය. මෙම පියවර විනයට එරහි වෙළඳ යුද්ධියට සෘජුවම සම්බන්ධ ය. විනය එක්සත් ජනපදයෙන් සේයා බෝංචි මිලදී ගැනීම් කපා හැරීම නිසා පසුගිය වසර පුරා විනයට කෙරුනු බුසීලියානු සේයා බෝංචි අපනයනය ඉහළ ගොස් තීබේ. එක්සත් ජනපද කාමිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවට අනුව බුසීලය, මැයි මාසයෙන් අවසන් වන මාස නවය තුළ විනයේ සේයා බෝංචි ආනයනයෙන්

සියයට 77 ක් සැපයු අතර එය මිට පෙර සියයට 40 ක්ව තිබුනි.

ව්‍යුත් කියා සිටියේ, බුසීල සහ ආර්ථන්ටිනා මූදල් අගය පහත වැටුම මවුන්ගේ ආන්තුවල “මූලිකත්වයෙන්” සිදුවූ බවයි. ඇත්ත වශයෙන්ම එය මවුන්ගේ දුරවල ආර්ථිකයන්ගේ ප්‍රතිපලයකි. එහෙත් මූදල යුද්ධියක සම්භාවනාව ඉහළ නාවමින් එක්සත් ජනපද බොලරයේ විටිනාකම අඩු කරන ලෙස ව්‍යුත් නැවතත් මහ බැංකුවෙන් ඉල්ලා සිටිමට එය අවස්ථාව කර ගත්තේය.

“මහ බැංකුව විසින් අනුපාත අඩු කළ යුතුය [උද්ධමනය නැති තරමිය] සහ ලිනිල් කල යුතුය. එමගින් අප වෙනත් ජාතින් සමග තරගකාරී වන ඇතර නිෂ්පාදනය ඉහළ යනු ඇත! අනෙක් ඒවාට සාමේක්ෂව බොලරය ඉතා ගක්තිමත් ”යැයි ඔහු විවිටර සටහනක් යෙදිය.

නිෂ්පාදනය පිළිබඳ සඳහන, ව්‍යුත්ගේ වෙළඳ යුද්ධිය උත්සන්න කිරීමේ තවත් කරුණක් වෙත යොමු කරයි. රිනැෂන්සල් වයිමිස් මේ සතිය මුල ලිපියක සඳහන් කළ පරිදි, “වොපෝර්” (නිෂ්පාදනය) ගිනුම පෙන්නුම් කලේ, මේ වසරේ එක්සත් ජනපද නිෂ්පාදන පහත බැස ඇති බවයි.

“එක්සත් ජනපද ආර්ථිකය පුරා කාර්මික නිෂ්පාදනය” එකතුන පල් වී තිබේ. විශේෂයෙන්ම ”කාර්මික පටිය ඇතුළත් ප්‍රාන්ත ගනනාවක.” ධවල මන්දිරය සහ එහි වෙළඳ ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ කනස්සල්ලේ සලකුනක් ලෙස” ඒ තත්වය, ලෙන වසරදී ව්‍යුත් නැවත තේරී පත්වීමේ නැකියාවට වල කැරිය හැකිය.

සැපයුම් කළමනාකරන ආයතනය විසින් සඳහා නිකුත් කරන ලද දත්ත විලින් ලැබෙන පනිවුඩා ද කාර්මික නිෂ්පාදනය අඛන්චිව එකතුන පල්වීමය. එය පෙන්නුම් කලේ, මිලදී ගැනීමේ කළමනාකරුවන්ගේ දරුණකය නොවැම්බර මාසයේදී 48.3 සිට 48.1 දක්වා පහත වැටු ඇති බවයි.

ප්‍රතිපලය ගැන බුසීලර්ගේ වාර්තාවක් සඳහන් කලේ, “සංඛ්‍යාලේඛන පෙන්වා දෙන්නේ නිෂ්පාදන අංශය තවුරටත් එක දිගට පහත වැටුමක් නොපෙන්වුව ද ව්‍යාපාර ආයෝජන ක්ෂේපාදන, මන්දගාමී වන ගොලිය ඉල්ලුම සහ තවමත් ඇවිලෙමින් තිබෙන එක්සත් ජනපද-වින වෙළඳ යුද්ධියේ වාතාවරනයක් තුළ ඉහළ වේගයක් නොපෙන්වන බවයි.”

බොලර් බිලියන 2.4 ක් විටිනා ප්‍රන්ස හාන්ච සඳහා සියයට සියයක තීරුබදු පැනවීමට තීරනය කිරීමත් සමග බුසීලය හා ආර්ථන්ටිනාවට එරහි පියවර වහාම යුරෝපයට එරහි වෙළඳ යුද්ධියේ ක්‍රියාලාජයට සම්බන්ධ විය.

ගුලේ සහ අනෙකුත් එක්සන් ජනපද ඩිජ්ටල් සමාගම විසින් ඉලක්කගත වෙලද දැන්වීම් හෝ ඩිජ්ටල් වෙලදපොලක් පවත්වාගෙන යාම වැනි කටයුතු වලින් ලබන් ආදායම මත ප්‍රත්සාය විසින් පනවා ඇති සියයට 3 ක ඩිජ්ටල් සේවා බද්ධකට ප්‍රතිචාරයක් ලෙස එය ගනු ලැබේය.

බද්ධ පලිගැනීමක් ලෙස තීරුඛදු පැනවීමට වුම්ප් පරිපාලනය විසින් කරන ලද තර්ජනයකට ප්‍රතිචාර වශයෙන් අග්‍රස්ථ මාසයේදී ප්‍රත්සාය සහ එක්සන් ජනපද නිලධාරීන් එකගත්වකට පැමිනියේ, සංවිධානය විසින් සාකච්ඡා කරනු ලබන යෝජනාවකට වඩා වැඩි බදු ගෙවා තිබුනහොත් ප්‍රත්සාය, ඒවා ඇමරිකානු සමාගම්වලට ප්‍රතිපූරණය කරන බවය. එම යෝජනාව ඉදිරිපත් කරන ලද්දේ ආර්ථික සහයෝගීතාව සහ සංවර්ධනය සඳහා (මිරිසිඩ්) සංවිධානය විසින්.

අනෙක් යුරෝපීය රටවල් ප්‍රත්සාය විසින් අය කරනු ලබන බදු වලට අනුකූලව ජාතික බදු පැනවීම ගැන සලකා බලන බැවින් එම ගිවිසුම අවලංගු කර ඇති බව පෙනේ.

එක්සන් ජනපද වෙලද නියෝජිත රෝබට් ලයිටසයිසර් විසින් නිකුත් කරන ලද ප්‍රකාශයකින් පැහැදිලි වූයේ පලිගැනීම ප්‍රත්සායන් ඔබව යා හැකි බවයි. මෙම තීරනය “එක්සන් ජනපද සමාගම්වලට වෙනස් ලෙස සැලකීම් හෝ වෙනත් ආකාරයකින් බර පැටවීමේ ඩිජ්ටල් බදු කන්තුයන්ට එරෙහිව එක්සන් ජනපදය පියවර ගනු ඇති බවට පැහැදිලි සංයුත්වක් වනු ඇති” බව මහු පැවසීය.

“ඩිජ්ටල් සේවා බදු හෝ එක්සන් ජනපද ඩිජ්ටල් සේවා සමාගම් ඉලක්ක කරගත් වෙනත් උත්සාහයන් හරහා එක්සන් ජනපද සමාගම් අසාධාරන ලෙස ඉලක්ක කරන යුරෝපා සංගමයේ සාමාජික රටවල ව්‍යුහය වන ආරක්ෂනවාදයට එරෙහිව යුත්ස්ථේඛර් අවධානය යොමු කර ඇත.”

මේ වසර මුලදී ලෝක වෙලද සංවිධානය විසින්, යුරෝපීය ගුවන් යානා සමාගමක් වන එයාර බස් සමාගමට සහනාධාර ලබා දීම තම වෙලද රෙගුලාසි වලට විරැද්ධ යයි දීන් තීන්දුවකට ප්‍රතිචාර වශයෙන් වුම්ප් පරිපාලනය, එක්සන් රාජධානීය, ප්‍රත්සාය, ස්පාජුක්ස්ය සහ ජ්‍රේමනීය යන රටවල හාන්ඩ් සඳහා දැනවමත් පනවා ඇති දඩුවම් බදු මාලාවක විෂය පරිය පුහුල් කිරීම පිළිබඳව එහි සහාය ද ඇතිව සලකා බලයි.

ප්‍රත්සායට එරෙහිව තීරුඛදු පැනවීම සඳහා එක්සන් ජනපදය තුළදී පක්ෂ දෙකේම සහාය ලැබුනි. රිපලිලිකානු වාල්ස් ග්‍රාස්ලි සහ සෙනෙට් මූල්‍ය කමිටුවේ ප්‍රමුඛ සාමාජිකයන් වන ඩිමොකුට් පාක්ෂික වන රොන් වයිඩින් විසින් නිකුත් කරන ලද එකාබද්ධ ප්‍රකාශයක සඳහන් වූයේ, ප්‍රත්සාය බද්ධ “අසාධාරන, ආරක්ෂනවාදී සහ වෙනස්කම් කිරීමක්” බවයි.

වුම්ප් සිය “පළමුව ඇමරිකාව” නායු පත්‍රය යටතේ එක්සන් ජනපද සමාගම්වලට මුළුන්ගේ ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් වලින් ලැබෙන ලාභ මත බදු අය කිරීමට නොහැකි විය යුතු බව රායේ පැවති ප්‍රවෘත්ති සාකච්ඡාවකදී පැහැදිලි කළේය.

“ප්‍රත්සාය ඇමරිකානු සමාගම්වලින් බදු අය කිරීම මා

ඉවසන්නේ නැත,” මහු පැවසීය. “ජනතාව ඇමරිකානු සමාගම වලින් වාසි ලබා ගනී, යමෙකු අපගේ සමාගම වලින් වාසි ලබා ගැනීමට යන්නේ නම් ඒ අපගෙන් ය.”

තීරුඛදු පියවර ප්‍රත්සායන් කේප්පාවිඡ්ට් ප්‍රතිචාරයක් ගෙන ආවේය. යුරෝපා සංගමය “ගක්තිමත් අව්” සහිතව ප්‍රතිචාර දැක්වීමට සූදානම් බව මුදල ඇමති බානෙන් ලි මයර පැවසීය. තීරුඛදු පියවර “පිළිගත නොහැකි” අතර ඒවා මිතුයෙකුට සුදුසු නොවේ.

ගේලිය අවම බද්ධක් සම්බන්ධයෙන් ඕර්සිඩ් තීරනය කරන තෙක් බද්ධ වසර දෙකක් තිස්සේ පවතිනු ඇති බවට අග්‍රස්ථ මාසයේ පැවති න් 7 සමුළුවේදී ඇති කරගත් ගිවිසුමට එක්සන් ජනපදය තවමත් කැපවී සිරිදැයි මහු ප්‍රශ්න කළේය.

ප්‍රත්සායයේ උප මුදල ඇමති ඇග්‍රතස් පන්තියර-රුනාවර් කියා සිටියේ, ප්‍රත්සාය බද්ධෙන් පසුබසින්නේ නැති බවත් එය ආරක්ෂා කිරීමේදී “දඩ්බිබර” විය යුතු බවත්ය.

මෙම ගැටුවෙන ප්‍රත්සායන් මධ්‍යබ හියේ, සියලු යුරෝපීය රටවල් ප්‍රධාන ඩිජ්ටල් සමාගම විසින්, භුවමාරු මිලකරනය සහ වෙනත් ආකාරයේ උපමාරු මැගින් බදු වලක්වා ගැනීම සඳහා දරන ප්‍රයත්තයන් මැඩ්පැවැන්වීම සඳහා යාන්ත්‍රන සංවර්ධනය කිරීමට උත්සාහ කරන බැවිනි.

එක්සන් රාජධානීය ද රට සම්බන්ධ විය හැකිය. අගහරුවාදා නිකුත් කළ නිවේදනයක දී අගමැති බොරිස් ජෝන්සන්, ම්‍රිතානුයේ ඩිජ්ටල් සේවා සමාගම්වල ආදායම සඳහා සියයට 2 ක බද්ධක් ඉදිරිපත් කරන බව ප්‍රකාශ කළේය. මෙම යෝජනාව එක්සන් ජනපද හාන්ඩාගාර ලේකම් ස්ටේවන් මුන්වින් විසින් “වෙනස්කම් කිරීමක්” ලෙස විවේචනය කරන ලදී.

වුම්ප් නේටෝ නායකයින්ගේ රස්වීම සඳහා ලන්චිනයට ගොඩැසීමට සූදානම් වෙමින් සිටියදී එක්සන් රාජධානීයේ යෝජනාව ආරක්ෂා කරමින් ජෝන්සන් පැවුසුවේ, “විශාල ඩිජ්ටල් සමාගම්වල මෙහෙයුම් සහ එක්සන් රාජධානීයේදී මුවන් ලබන විශාල ආදායම සහ මුවන් ගෙවන බදු ප්‍රමානය පිළිබඳව අප සොයා බැලිය යුතුයි” යනුවෙති.

රායේ නිකුත් කළ මත විම්සුමකට අනුව, ම්‍රිතානු ජනගහනයෙන් තුනෙන් එකක් දකින්නේ, මහු වුම්ප්ගේ “හුරතල් බල්ලෙකු” (ප්‍රූව්ල්) ලෙසය. විවේචන මැඩ්පැවැන්වීම සඳහා ජෝන්සන් ම්‍රිතානු මැතිවරන ව්‍යාපාරය කෙරෙහි දැඩි අවධානයක් යොමු කර ඇති බවට සැකයක් නැති. ලෝක සාමාජික හා ස්ථාවරත්වයට අනතුරක් ලෙස සැලකෙන ඉහලම රටවල් පහ අතර එක්සන් ජනපදය ද සිටි.

එහෙන් මැතිවරන ගනන් බැලිම පසසක තිබියදී එක්සන් ජනපදය විසින් වෙලද යුද්ධය තීවු කිරීම පෙන්නුම් කරන්නේ, එහි ඉලක්කය එහි ප්‍රධාන “උපායමාර්ගික ප්‍රතිමල්ලවයා” වන විනය පමනක් නොව “මිතුරන්” සහ “මිතු පාක්ෂිකයන්” යන දෙගොල්ලන්ම වන බවයි.